

УКРАЇНА

(19) UA

(11) 56535

(13) A

(51) 7 A01K61/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ЗБІЛЬШЕННЯ НЕРЕСТОВИЩ ФІТОФІЛЬНИХ РИБ І ПІДВИЩЕННЯ ЇХ ПРОДУКТИВНОСТІ

1

2

(21) 2002075843

(22) 15 07 2002

(24) 15 05 2003

(46) 15 05 2003, Бюл. № 5, 2003 р.

(72) Таран Олег Миколайович, Афанасьєв Сергій
Олександрович, Допинський Валентин Леонідо-
вич, Пліпін Юрій Васильович, Арсан Орест Михай-
лович(73) ІНСТИТУТ ГІДРОБІОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ
АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ(57) Спосіб збільшення нерестовищ фітофільних
риб і підвищення їх продуктивності, який передба-
чає розширення площі нерестовищ та підвищення
рибопродуктивності водойм, який відрізняється
тим, що у заростях вищої водної рослинності
прокладають рибоходи на 0,4-0,5 м нижче
мінімального рівня води, ширина яких дорівнює
ширині захвату різального ножа очеретокосарки, в
кінці рибоходів вирізають круглі площі, по пери-
метру яких роблять врізи у масиві рослинності

Винахід відноситься до галузі рибництва і при-
значений для підвищення рибопродуктивності во-
дойм, мілководдя яких заросли повітряно-водною
рослинністю, а саме для інтенсифікації процесів
відтворення рибних запасів шляхом освоєння до-
даткових нерестовищ на місці суцільних масивів
заростей, а також покращання водообміну у водо-
ймах

Відомий спосіб підвищення рибопродуктивно-
сті водойм шляхом створення мережі штучних
гнізд для нересту (Білий Н.Д. Нерест на искусст-
венных нерестилищах // Рыбоводство и рыболов-
ство - 1966, №3 - с. 16 - 17). Недоліком цього спо-
собу є великі показники трудоемності і витрат при
виготовленні штучних гнізд та їх установки, а та-
кож те, що вони мають однонапрямлений харак-
тер, тобто призначені для забезпечення тільки
нересту певних видів риб при нестачі нересто-
вих площ

Відомий спосіб підвищення рибопродуктивно-
сті водойм шляхом намівання вздовж обривистих
берегів до ізобат 2,0 - 2,5 м переривчастих мілин,
площа заростаючих мілководь яких разом із існу-
ючими нерестовищами становить 10 - 15% від за-
гальної площі водойми, культивування по їх пери-
метру вищої водної рослинності та вологолюбної
чагарникової рослинності (патент України №38932
А)

Недоліком зазначеного способу є великий об-
сяг робіт по наміванню мілин і, відповідно, значні
капітальні витрати по способу, а також те, що ри-
боходи між мілинами можуть замулюватись в до-
сить стислі строки, що потребує в подальшому

робіт з днопоглиблення та розчищення русел

Найбільш близьким є спосіб підвищення рибо-
продуктивності водойм шляхом намівання від
берегів перпендикулярно переважному напрямку
хвиль найбільш штормового періоду року до ізоба-
ти 3,0 м дамб, площа мілководь яких разом з існу-
ючими нерестовищами становить 10 - 15% від за-
гальної площі водосховища, культивування по їх
периметру вищої водної та вологолюбної чагар-
никової рослинності та із щорічним здійсненням
рибогосподарчих прокосів між дамбами у міжнерес-
товий період (прототип - патент України №40417
А)

Загальним для способу, що пропонується, є
збільшення нерестовищ і підвищення рибопродук-
тивності за рахунок створення додаткових нерес-
тових площ при їх нестачі

Але необхідний ефект не може бути досягнутий
за низкою причин, а саме

1 Для створення нерестовищ потрібні досить
значні витрати по наміванню дамб, культивуван-
ню вищої водної і вологолюбної чагарникової
рослинності, а також по вилученню фітомаси у
міжнерестовий період

2 Створення міждамбових нерестовищ не
сприяє достатньому прогріванню води у період
нересту риб

3 Створення вздовж берегів дамб погіршує
водообмін у водоймах

Завдання, на рішення якого направлено вина-
хід, полягає в розробці високоефективного спосо-
бу збільшення нерестовищ і підвищення рибопро-
дуктивності водойм

(13) A

(11) 56535

(19) UA

Зв'язок між існуючими ознаками винаходу, що заявляється і технічним результатом, який досягається, полягає в тому, що площі із випученою повітряно-водяною рослинністю знаходяться посеред заростей, з'єднані із пелапальною частиною рибиходами, забезпечують водойму недостаючими нерестовищами, запобігають процесам заболочування, покращують водообмін, сприяють покращанню кисневого режиму і прогріванню води (табл.)

Суть способу полягає в тому, що на мілководдях, які повністю заростають, від пелапальної частини водойми до плануючих нерестовищ на 0,4м нижче мінімального рівня води прокладають рибиходи, ширина яких дорівнює ширині захвату різального ножа очеретокосарки, потім в необхідних

місцях вирізують круглі майданчики, по периметру яких роблять врізки у масиві рослинності

Спосіб здійснюється за схемою (Фіг.), що включає пелапальну частину водойми /1/, рибихід /2/, зарости повітряно-водяної рослинності /3/, очеретокосарку /4/, водойму круглої форми /5/ із врізками /6/ по периметру масиву заростей. На фігурі зображено нерестовище у плані

Спосіб здійснюється таким чином. Від пелапальної частини водойми до плануємого нерестовища на 0,4 - 0,5м нижче мінімального рівня води за допомогою очеретокосарки прокладають рибиходи шириною, що дорівнює ширині захвату різального ножа очеретокосарки, потім в необхідних місцях вирізують круглі площі, по периметру яких роблять врізки у масиві рослинності

Таблиця

Ефективність способу підвищення рибопродуктивності

Показники	Одиниця виміру	Базовий прототип	Пропонуємий варіант	Відносна ефективність %
1 Одноразові капітальні витрати	грн/га	103400,0	279,0	99,0
2 Щорічні витрати	грн/га	418,5	93,0	77,7
3 Приведені витрати	грн/га	12826,5	126,5	99,01
4 Приріст нерестової функції підроекосистеми	грн/га	3200,0	4160,0	30,0
5 Приріст рибогосподарсько-кормової функції	грн/га	3100,0	4030,0	30,0
6 Покращання водообміну	%	- 10,0	50,0	60,0

В результаті реалізації пропонуємого способу одноразові капітальні, експлуатаційні і приведені витрати зменшуються відповідно на 99,1, 77,7 та

99,01%, прирости нерестової і рибогосподарської функції збільшуються на 30%, а покращання водообміну становить 60,0%

